25

25-letnia rocznica

istnienia

Tow. Gimnastycznego „Sokół“ w Wąbrzeźnie.

połączona

ze Zlotem Związk. Okr. IV.

Dzielnicy Pomorskiej

w Wąbrzeźnie

dnia 26. czerwca 1921 r.

WĄBRZEŹNO 1921.
Drukiem „Głosu Wąbrzeskiego“ B. Szczuka w Wąbrzeźnie-Pom.

Fabryka nagrobków

Jan Kamiński Wąbrzeźno-Pom.

poleca swój bogato zaopatrzony

skład pomników grobowych

w granicie, marmurze i sztucznym kamieniu

Ogrodzenie grobów

rodzinnych w każdym rodzaju

Skrzynie grobowe

PŁYTY

na

umywalnie

i

stoliki

nocne

CZOŁEM

CZOŁEM

Zlot Sokołów Okręgu IV.

Dzielnicy Pomorskiej

poł. z 25-letnią rocznicą istnienia gniazda Wąbrzeźna

w niedzielę, dnia 26 czerwca 1921 r. w Wąbrzeźnie.

PROGRAM:

W sobotę, dnia 25. czerwca o godz. 8-mej wiecz. zebranie naczelników poszczególnych gniazd i grono sędziów w „Strzelnicy".

Koncert w ogrodzie „Strzelnicy" o godz. 8 wiecz.

W niedzielę, dnia 26. czerwca od godz. 6. z rana:

1. Okręgowe zawody jednostkowe o nagrody i generalna próba ćwiczeń wspólnych wszystkich oddziałów.
2. O godz. 9. i pół zbiórka w ogrodzie „Strzelnicy" stąd wyruszy pochód do kościoła, gdzie się odbędzie uroczyste nabożeństwo, podczas którego śpiewać będzie chór „Lutni" i „Moniuszki"
3. O godz. 12. w „Strzelnicy" otwarcie zlotu i uroczystość srebrnego jubileuszu oraz przywitanie obecnych delegatów gniazd, władz, korporacji i organizacji.
4. O godz. 1-szej wspólny obiad.
5. Od godz. 2. i pół koncert na boisku.
6. Od godz. 3. wspólne ćwiczenia laską młodz. męskiej.
7. Ćwiczenia laską Sokoła gniazda Wąbrzeźna.
8. Wspólne ćwiczenia Sokolic wywijadłem.
9. Bieg płaski na 100 mtr.
10. Ćwiczenia szarfą Sokolic toruńskich.
11. Wspólne wolne ćwiczenia Sokołów.
12. Piramidy młodzieży męskiej toruńskiej.
13. „ Sokołów gniazda Wąbrzeźna.
14. „ „ „ Kowalewa.
15. Popisy gimn. gniazd okręgowych na prężniku i poręczach.
16. Przejście przez parkan 4-metr. (rozstrzygnie)
17. Reje i ćwiczenia laską młodzieży żeńskiej.
18. O godz. 8. wiecz. rozdawanie nagród w ogrodzie „Strzelnicy"

Zabawy taneczne na salach „Strzelnicy" i hotelu „Dwór Wąbrzeski"

Czcionkami Głosu Wąbrzesk. (B. Szczuka) Wąbrzeźno-Pom. 25. 6. 21. – 178 – 1000.

Sokół w Polsce opiera się na zasadach rycerskości w szlachetnem znaczeniu tego wyrazu, jest więc rycerskim nietylko na boisku, nietylko w znaczeniu wojowniczym, lecz w każdej dobie życia, tak w życiu publicznym, jak i w stosunkach względem najbliższego otoczenia. Sokół — to uosobienie szlachetności i wdzięku, siły i prostoty. Szczęśliwe będzie społeczeństwo, jeżeli całe składać się będzie z Sokołów.

Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“
w Wąbrzeźnie.

Gdy po licznych, lecz nieszczęśliwych powstaniach polkich skonstantowano, że tylko fizycznie i umysłowo jaknajdalej rozwinięty człowiek może stanowić dobrego i walecznego żołnierza, pełnego gorącej miłości do ojczyzny, wymazanej coprawda z mapy narodów europejskich, lecz żyjącej i odradzającej się w miljonach serc polskich, wtenczas wydobyto znów to starowieczne hasło: „W zdrowem ciele — zdrowy duch“, a liczni wybitni działacze zaczęli tworzyć w Lwowie wszechpolską organizację gimnastyczną, mającą być urzeczywistnieniem rzuconego hasła.

Młodzież polska, żywo przejęta tem hasłem, garnęła się licznie do gniazd „Sokolich“, jakie macierz Lwowska wszędzie zakładała. W krótkim czasie ogarnęło stowarzyszenie sokolskie także cały zabór pruski. Za przykładem Poznania poszło Pomorze, poszedł Górny Śląsk, poszła i Nadrenja i Westfalja.

Na Pomorzu wielkiego i szybkiego rozkwitu doznały stowarzyszenia sokolskie w Toruniu, Chełmży, Chełmnie i Grudziądzu, gdzie się rok w rok zloty odbywały.

Taka była sytuacja, kiedy w listopadzie 1895 roku grono patrjotycznych obywateli wąbrzeskich i z okolicy idąc za inicjatywą druha Stanisława Sujkowskiego, zwołało wiec celem utworzenia także w Wąbrzeźnie gniazda sokolego.

Nie mogąc jednak dla malej liczby uczestników ostatecznie zadecydować, uchwalono zwołać wkrótce ponowny wiec, na którym nowe gniazdo chciano ukonstytuować.

Na nowy ten wiec, który się odbył dnia 1. grudnia 1895 r., przybyła także delegacja sokołów chełmżyńskich, składająca się z naczelnika i 5 druhów, i znany działacz polski na Pomorzu, redaktor „Gazety Grudziądzkiej" druh Wiktor Kulerski.

Tenże ostatni wskazał w gorących słowach znaczenie sokoła polskiego, jako podwaliny przyszłej armji i jego działalność kulturalna wśród społeczeństwa zachęcając tem do wstąpienia w szeregi tegoż stowarzyszenia.

Słowa te poskutkowały, oto 45 z 69 obecnych osób przystąpiło do nowo założonego gniazda wąbrzeskiego, za co im wszechstronnie dziękowano i serdecznie witano.

Przystąpiono natychmiast do ukonstytuowania nowego gniazda. Do pierwszego zarządu zostali obrani:

1) druh Franciszek Ziółkowski na prezesa, 2) druh Klugiewicz na tegoż zastępcę, 3) Wawrzyniak sekretarzem, Sujkowski skarbnikiem, Wachowiak naczelnikiem, Brause podnaczelnikiem.

Z początkiem 1896 r. rozpoczęto z ćwiczeniami, które dla braku odpowiedniego miejsca, jak i dziś jeszcze musiały się odbywać w lokalach gościnnych obywateli. Już wtenczas myślano o własnej sokolnicy, na budowę

której utworzono także fundusz, lecz dla braku większych środków materjalnych nie zdołano zamiaru tego wykonać.

Dnia 10. czerwca 1896 r. wysłało gniazdo wąbrzeskie z okazji uroczystości poświęcenia sztandaru sokolskiego w Chełmży 5 delegatów, którzy z polecenia towarzystwa udekorowali sztandar gwoździem pamiątkowym.

Już z końcem 1896 r. towarzystwo liczyło około 50 członków,

Gniazdo szybko się rozwijało. Po sprowadzeniu rozmaitych sprzętów gimnastycznych, zaprowadzono także ubiory sokolskie, zakazane jednak później przez hakatystyczny rząd pruski.

Starano się także o wykształcenie umysłowe druhów, i to przez odczyty, wykłady, lekcje języka polskiego, urządzanie teatrów amatorskich i wycieczek do pobliskich borów. Lecz i tu przeszkadzała hakata na każdym kroku.

Pewnego razu wytoczono druhowi Mieczkowskiemu proces za to, że „Sokół" wąbrzeski urządził u niego zabawę z popisami.

W czerwcu 1905 r. brano po raz pierwszy udział w złocie grudziądzkim. Także obchodzono w tym dziesięciolecie istnienia wąbrzeskiego gniazda sokolego.

Dnia 24. czerwca 1906 r. wysłano 5 druhów jako delegatów na zlot chełmiński, w grudniu zaś uczestniczył naczelnik na kursie dla naczelników w Toruniu.

Przy okazji posiedzenia prezesów i naczelników IV Okręgu Nadwiślańskiego w Toruniu dnia 24. maja 1907 r. oświadczono gotowość przystąpienia do okręgu, co też uskuteczniono.

W lipcu 1907 r. wysłano delegację, składającą się z prezesa, naczelnika i 6 druhów na zlot chełmiński. a dnia 24. XI. 18 druhów na zjazd IV. Okręgu Nadwiślańskiego w Grudziądzu.

Po dłuższych przerwach w r. 1908 i od r. 1910 do r. 1911 uczestniczono w jesieni 1911 na zjeździe naczelników w Grudziądzu.

Następny r. 1912 był dla gniazda bardzo urozmaicony. W styczniu naczelnik brał udział w kursie grudziądzkim, dnia 14. IV. wydelegowano 3 druhów na posiedzenie IV. O. N. w Toruniu, a dnia 28. VII. wyjechało 15 druhów do Chełmna, by uczestniczyć w tamtejszym zlocie.

W drugiej połowie 1912 r. wytoczyła hakatystyczna policja towarzystwu znów proces za jakieś ćwiczenia, naruszające rzekomo przepisy policyjne. Proces ten, który się ciągnął aż do lipca 1913 r., skończył się niepomyślnie. Towarzystwu nałożono karę i wszelkie koszty. Czyż można było się spodziewać innego wyroku od rozszalałego hakatyzmu?

Lecz jak zawsze tak i tem razem towarzystwo zyskało tylko na popularności! Już kilka dni bowiem po zakończeniu procesu założono szybko prosperującą filję w Nowejwsi.

W tym roku brano także udział w ogólnym zlocie w Poznaniu

Wielkie znaczenie dla towarzystwa ma także dzień 10 XI 1913 r. W tym to bowiem dniu przystąpiło do stowarzyszenia 6 pierwszych drużek, serdecznie witanych przez zarząd i członków. Dla drużek utworzono osobny oddział żeński, który się pomyślnie rozwijał.

Lecz wojna światowa jak wszędzie tak i tu przerwała wszelką pracę. Około 4 ½ roku gniazdo wąbrzeskie było próżne, a laski i ciężarki maczugi i czamarki spoczywały spokojnie w kąciku.

Dopiero z początkiem stycznia 1919 r. zawrzało nowe życie w opuszczonem gniaździe. Nowe pokolenie które tym czasem podrosło, poszło w ślady ojców i braci, by się wychować na dzielnych żołnierzy Polaków.

Już w krótkim czasie liczba członków przewyższyła stan przedwojenny i wzrosła do około 80.

W styczniu stowarzyszenie brało udział w przyjęciu wojsk polskich Uroczystość ta była połączona z poświęceniem pierwszego sztandaru sokolskiego.

Z przejęciem Pomorza i wcieleniem go do macierzy polskiej rozwinął i nasz „Sokół“ swe skrzydła, które hakata

pruska mu wszędzie obcinała, aby swój lot nie skierował do wolności i niepodległości.

Przez swoje występy przy okazji uroczystości polskich towarzystwo zaskarbiło sobie słuszne uznanie społeczeństwa, słuszne bo „Sokół to rycerz niepodległości ukochanej ojczyzny, który w a l c z y ł w W i e l k o p o l s c e, w Chełmży, pod Warszawą i jak dziś jeszcze walczy nasz dzielny sokół powstaniec na górnym Śląsku.

Dlatego bądźmy dumni, że i nasze miasteczko może się poszczycić „Sokołem“, który mimo prześladowania i procesów ze strony hakaty przetrzymał wszelkie burze, a dziś po 25 letniem istnieniu stanowi perłę stowarzyszeń wąbrzeskich

Obecnie liczy Towarzystwo 25 drużek i 95 druhów.

CZOŁEM.

PREZESOWIE SOKOŁA WĄBRZESKIEGO.

Ziółkowski Franciszek	od 1. XII 1895—11. IV 1897 r.
Mieczkowski Wacław	od 11. VI 1897—29 I 1899 r.
Szyperski (Wałycz)	od 29 I 1899—12 II 1899 r.
Kuczora Teofil	od 12. II 1899—25 VIII 1899 r.
Michałowski Stanisław	od 25. VIII 1899—13 I 1901 r.
Wierzbicki (M. Pułkowo)	od 13 I 1901—19 I 1902 r.
Michałowski Stanisław	od 19 I 1902—12 III 1905 r.
Rujner Marjan	od 12 III. 1905—15 I 1912 r.
Dąbrowski Antoni	od 15 I 1912—

CZŁONKOWIE HONOROWI:

Ks. prałat Połomski z Wąbrzeźna, mianow. 10 5. 1896 r

Posiedziciel dóbr Wacław Mieczkowski z Niedźwiedzia mianowany 10 5. 1896 r.

Mistrz krawiecki Marjan Rujner z Wąbrzeźna, mianowany w 1921 r.

KOMITET HONOROWY.

Balcerska. Balcerski. Białecki, burmistrz miasta Wąbrzeźna. Grajewski Jan Kamiński. Wiktor Kulerski Grudziądz. Łukiewska. Dr. Markowski, dyr. gimn. St. Michałowski. Ks. Piechowski. Hr. Potocka. Reiske insp. szkolny. Dr. Szczepański, starosta. Dr. Szczepańska. Smigielski, prezes Zjedn. Z. P. Ks. Wilemski.

KOMITET UROCZYSTOŚCIOWY.

Deręgowski. Jezierski. Kołecki. Kuczora. Kamprowski. Lontkowski. Leśniewicz. Makowski, prezes Komitetu Wykonawczego. Pokorowski. Pokorowska. Schwarz. Bolesław Szczuka Fr. Szymański.

OBECNY ZARZĄD.

Antoni Dąbrowski prezes. Józef Kamprowski, zastępca. Jan Raczkowski, sekretarz. Teodor Centlewski, naczelnik. J. Zalewski skarbnik

Wąbrzeźno Rynek 18-19.

Stefan Klimek

pierwszorzędny

handel tow. korzennych.

win, cygar i restauracja

Drogerja pod Lwem

L. Donat nast. właść. **K. Wietrzyński**

w Wąbrzeźnie—Pomorze

Poleca wszelkio artykuły drogeryjne mianowicie:

chemiczne, techniczne artykuły wszelkie dozwolone wolnemu handlu artykuły aptekarskie, zioła lecznicze, oliwy. wody mineralne, waty, bandaże, artykuły gumowe.

Artykuły toaletowe

do pielęgnowania ust, zębów, głowy rąk i płci

pudry, szminki, perfumerje, artykuły do desyntekcji jak lizo', krcolinę, kwas karbolowy, pokosty. farby, lakiery, pędzle, wszelkie trucizny odziału I., II. i III., mydła i proszki oraz wszelkie inne przybory do prania.

! ! ! Najtańsze źródło zakupu ! ! !

Rzetelna i fachowa obsługa.

Najstarsza i największa drogerja na miejscu !

Pałac

Świetl. Obrazów

Hotel Dwór Wąbrzeski. :-: Wł. Jan Kaczyński.

Przedstawienie tylko pierwszorzędnych obrazów w każdą sobotę, niedzielę i święta.

-: -: **Koncert artystyczny** :- :-

Z powodu Zlotu Sokołów

przedstaw. odbędzie się w piątek 24. i sobotę 25. bm.

F. Balcerski,

Telefon 27 **Wąbrzeźno.** **Telefon 27**

Handel żelaza sztabowego,

tow. metalowych i materjałów budowlanych

Węgle, Cement, Wapno, Gips, Smołowiec

Sprzęty gospodarskie, narzędzia rzemieśln.

Artykuły męskie

bieliznę ⊙ kapelusze ⊙ czapki

krawaty ⊙ skarpetki ⊙ szelki

: laski ⊙ parasole i. t. d. :

poleca w wielkim wyborze

i po umiarkowanych cenach

Bracia Makowscy Nast.

Specjalny skład kuśnierski

Wąbrzeźno - Pomorze,

ulica Hallera.

